

PODPORUJEME 10 DŮLEŽITÝCH OBLASTÍ PRO ÚSPĚŠNÉ ZVLÁDNUTÍ PANDEMIE COVID-19

Aktuální pandemie koronaviru staví naši společnost před výzvy, které jsou v celé řadě oblastí a směrů zcela nové a bezprecedentní. Letos v dubnu jsme vyjádřili své výhrady k přístupu k novému virovému onemocnění covid-19. Učinili jsme tak jako lékaři a odborníci z různých oblastí medicíny a dalších oborů, neboť jsme přesvědčeni, že úspěšné překonání jakékoliv pandemie, tedy i současné pandemie covid-19, musí být vždy postaveno na komplexním přístupu ke zdraví člověka a aspektům zdravotní péče.

Apelovali jsme především na uvážlivé postupy, racionálnost, fakta a odmítali jsme vyvolávání paniky a strachu na základě neúplných a nepřesných informací.

Nyní prožíváme další fázi pandemie a jsme přesvědčeni, že je několik důležitých oblastí, které jsou pro její úspěšné potlačení důležité. Mezi ty vůbec nejdůležitější oblasti naší pozornosti patří nutnost validní a bezchybné metodiky sběru dat, jejich transparentní sdílení a jejich permanentní epidemiologická analýza a vyhodnocování k adekvátnímu nastavení preventivních a restriktivních opatření.

VYJADŘUJEME PODPORU TĚMTO OBLASTEM

1. Podpora a poděkování zdravotnickému a sociálnímu personálu a všem dobrovolníkům

Vyjadřujeme podporu všem lékařům, zdravotním sestřám, zdravotnickému personálu, pracovníkům v pobytových zařízeních sociální péče a dobrovolníkům, kteří každodenně bojují s pandemií. Situaci, která byla ze začátku nepřehledně a nesystematicky řešena, se podařilo postupně stabilizovat právě díky jejich obrovskému nasazení.

2. Podpora ministra zdravotnictví a dalších kroků pro rozvolňování

Podporujeme úsilí ministra zdravotnictví a dalších rozhodujících činitelů na postupnou přípravu plánu uvolnění obecných zákazů a příkazů a postupnou normalizaci života společnosti, a to bez zbytečného prodlévání. Zdravím podmíněná kvalita života i příčiny úmrtí nemají jen biologický rozměr "tělesných" onemocnění, mají též rozměry duševní, sociálně ekonomické či existenciální.

Vleklá epidemie covid-19 jako každý dlouhodobý proces prochází různými stádii a fázemi. Nejde o stále stejnou "epidemii covid-19", ale o její konkrétní fáze lišící se např. rozsahem nákazy, úrovní populační imunity, koincidencí s jinými patogeny, připraveností společenských systémů atd. Tomu by měla odpovídat i přijímaná opatření. Pokud jsou uplatňovaná např. pozdě, takže spadají již do jiné fáze, do jiné situace, stávají se neúčelná či dokonce kontraproduktivní.

Podporujeme vracení života do normálu, které bude definováno jasnou, měřitelnou a dostatečně transparentní metodikou, navázanou nejlépe na reprodukční číslo R, četnost testů a jejich pozitivitu a počet pacientů v závažném stavu.

3. Podpora cílených a individualizovaných opatření

Je nutné, abychom společně dodržovali pravidlo 3R – tedy používali roušky, dodržovali rozestupy a myli si ruce.

Důslednější preventivní doporučení by se měla týkat jen mimořádně ohrožených lidí (např. s chorobnou obezitou, některými poruchami imunitního systému, v celkově špatném zdravotním

stavu včetně výrazné křehkosti velmi pokročilého stáří). Naopak za nepřijatelné považujeme plošné stigmatizace či dokonce omezování lidí např. na základě pouhého věku.

I za pandemie typu covid-19 jsou základem cílená a individualizovaná opatření vycházející důsledně z posouzení stavu a potřeb konkrétního člověka, v první řadě zaměřená na tzv. křehkou část populace, ať již je definována věkem či rizikovými faktory (obezita, hypertenze, diabetes mellitus, genetické variace imunitního systému).

4. Podpora co nejrychlejšího návratu dětí do škol

Vleklá restriktivní opatření mají zcela mimořádný dopad na vzdělanost, sociální a pracovní návyky u dětí zvláště v prvních ročnících základních škol.

Dlouhodobé restriktce vzdělávacího a výchovného procesu musí být podloženy mimořádně průkaznými důvody zahrnující mimo jiné nemocnost žáků i pedagogů a ostatního personálu v jednotlivých věkových kategoriích.

Otevření škol, alespoň pro žáky základních škol, studenty závěrečných ročníků, kteří se připravují na maturitu a státní zkoušky, a také pro ty studenty, jejichž studium vyžaduje praktická cvičení, by mělo být prvním krokem v rozvolňování restrikcí.

Ke kompletnímu uzavření škol a přechodu na distanční výuku v žádné zemi kromě Izraele nepřistoupili. Podporujeme plán státu zahájit postupné otevírání škol od 18. 11. 2020.

5. Podpora dobrovolného, nikoliv povinného testování klientů pobytových zařízení sociálních služeb

Mimořádná opatření nařizující časté testování klientů i zaměstnanců v pobytových zařízeních sociálních služeb, aniž by byla dotažena metodologie a psychický dopad na testované klienty při provádění či řešení situace, a pokud by byl v řadě zařízení uveden do karantény kritický počet zaměstnanců, za něž neexistuje náhrada, považujeme za nešťastné.

Opakované testování klientů bez plné orientace již nyní znejistěných sociální deprivací může způsobit horší zdravotní důsledky než sama infekce. Zákaz práce bezpříznakovému personálu jinak vybavenému účinnými ochrannými pomůckami může způsobit "opatřeními navozený kolaps systému". Podporujeme princip dobrovolnosti testování klientů tak, jak již potvrdil ministr zdravotnictví.

6. Podpora pro přesné nakládání s informacemi a jejich přesnou interpretaci

Stále trvá nedostatek jednoznačných dat, například jsou směřovány počty infikovaných zdravých lidí s těžce nemocnými, kteří vyžadují akutní hospitalizaci či dokonce intenzivní péči, s lidmi z tzv. sociálních hospitalizací i s lidmi se zcela jinou, možná bezprostředně smrtící základní chorobou, u kterých je nákaza jen přidružená záležitost.

Měla by být definována i kritéria přijetí na standardní lůžko a na jednotlivé kategorie intenzivních akutních lůžek (ARO, JIP). Údaje by měly být interpretovány státními úřady odborníky s nezpochybnitelnou infektologickou epidemiologickou kompetencí.

7. Podpora komunikační a mediální uvážlivosti, vedoucí ke zklidňování situace

V odborných debatách a polemikách, které se vedou od samého počátku pandemie covid-19, padají často dílčí závěry, zamyšlení či doporučení, která jsou mnohdy odvozena od aktuální znalosti problematiky viru a mohou být různě veřejně dezinterpretována. Ani vysoce kvalifikovaným, nezpochybnitelně seriózním odborníkům či uskupením se od počátku epidemie nedaří získat základní zdrojová data, aby bylo možné vědecky pracovat na

korektivech, alternativních scénářích, odborně diskutovat apod. Nedaří se ani uplatnit návrhy na upřesnění některých pojmů, jejichž matení vytváří zavádějící obraz skutečnosti.

Vyzýváme proto všechny odborníky i influencery ve veřejném prostoru-k uvážlivosti a citlivosti při argumentaci a uvádění závěrů s ohledem na často tíživý a matoucí dopad na veřejnost. Na straně médií je s ohledem na vážnost situace mimořádně důležité uplatňovat bez výjimky kritéria objektivitu, vyváženosti a faktů. Jako příklad odborné emocí prosté diskuze odborníků z nejlepších světových univerzit odkazujeme na článek otištěný v časopise The Economist z 24. 10. 2020.

viz <https://www.covidfakta.eu/?s=Economist>

8. Podpora vědeckým projektům, které přinášejí naději v boji s covidem-19

Věda a výzkum jsou zcela klíčovou oblastí. Podporujeme projekty, které přinášejí naději v podobě vakcíny, racionálního a vysoce spolehlivého testování, vylepšování stávajících diagnostických metod a racionalizace jejich používání, monitorování výskytu viru v prostředí, např. v odpadních vodách nebo ve vzduchu.

9. Podpora všem občanům, kteří se potýkají s důsledky koronavirové pandemie

Vyjadřujeme podporu všem občanům, kteří byli onemocněním covid-19 závažně postiženi, i těm, na které doléhají důsledky koronavirové pandemie, ať už v oblasti zdravotní, sociální či ekonomické.

10. Podpora vyváženosti priorit

Podporujeme návrat od dominance absolutní pozornosti, věnované onemocnění covid-19, případně pouhé nákazy onemocněním SARS-COV 2, k vyvážené pozornosti všem dalším závažným problémům zdravotního stavu obyvatel i života společnosti. covid-19 není jedinou ani největší hrozbou pro naše životy, zdraví ani prospívání naší společnosti. Velké riziko spatřujeme v tom, že sama protikovidová opatření se mohou stát zdrojem větších obětí, ztrát a utrpení, než vlastní epidemie. Vyváženost priorit není obětováním lidí ohrožených covid-19 jiným prioritám, není poměřováním obětí různých lidí navzájem, ale je intenzivní snahou o minimalizaci úmrtí a škod bez ohledu na příčinu.

Podepsání (v abecedním pořadí):

doc. MUDr. Martin Balík, Ph.D.
prof. MUDr. Jiřina Bartůňková, DrSc., MBA
prof. MUDr. Jiří Beneš, CSc.
prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc.
MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc.
prof. PaedDr. Pavel Kolář, Ph.D.
doc. Mgr. Michal Kulich, Ph.D.
prof. MUDr. Jiří Neuwirth, CSc., MBA
prof. MUDr. Jan Pirk, DrSc.
MUDr. Jaroslav Svoboda
prof. MUDr. Julius Špičák, CSc.
prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA